

Byla C-278/22**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2022 m. balandžio 22 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Upravni sud u Zagrebu (Kroatija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. balandžio 12 d.

Pareiškėja:

ANTERA d.o.o.

Kita proceso šalis:

Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga

<...>

Upravni sud u Zagrebu (Zagrebo administracinis teismas) <...>, administracinėje byloje, kurią pareiškėja: *ANTERA d.o.o.*, <...> Zagrebas <...>, <...> inicijavo

<...>

prieš kitą proceso šalį: *Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga Republike Hrvatske* (Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūra), <...> Zagrebas <...>, <...>

<...>

teikia prašymą išaiškinti SESV 49 straipsnį ir 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje 2 straipsnio 2 dalį <...>

Pagrindinės bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

1. Pareiškėja, *ANTERA d.o.o.*, <...> Zagrebas <...>, pateikė nacionaliniam teismui skundą dėl 2019 m. vasario 14 d. *Hrvatska agencija za nadzor finansijskih*

usluga Republike Hrvatske (Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūra) <...> sprendimo (toliau – skundžiamas sprendimas) teisėtumo įvertinimo.

2. Ginčijamu sprendimu pareiškėjai draudžiama vykdyti išperkamosios nuomos sandorius be leidimo vykdyti šios rūšies veiklą. Šiuo sprendimu pareiškėja buvo įpareigota pateikti kitai proceso šaliai ataskaitą apie priimtas priemones, įrodančią, kad šio sprendimo yra laikomasi, kartu su įrodymais, kuriais pareiškėja grindžia ataskaitoje pateiktus teiginius, konkrečiai, per 8 dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos pateikti kitai proceso šaliai prašymo išbraukti „transporto priemonių išperkamosios nuomos“, „lengvųjų ir krovininių automobilių nuomos ir išperkamosios nuomos (su vairuotoju arba be vairuotojo) ir „dviračių, motorolerių ir pan. nuomos ir išperkamosios nuomos“ veiklą pateikimo teismų registruoti įrodymą.

3. Šalys neginčija, kad pareiškėja yra patronuojančiosios bendrovės, esančios kitoje valstybėje narėje, kurioje ši bendrovė teikia tokio paties pobūdžio paslaugas kaip kad nagrinėjamos šioje byloje, patronuojamoji bendrovė. Šalys taip pat neginčija, kad pareiškėja įregistravo Kroatijos Respublikoje pirmiau nurodytų paslaugų teikimą, nors negavo kitos proceso šalies leidimo vykdyti šią veiklą, kaip kad yra nustatyta *Zakon o leasingu* (Išperkamosios nuomos įstatymas) 8 straipsnio 1 dalyje.

4. Kitos proceso šalies atlikto specialiojo patikrinimo metu nustatyta, kad pareiškėja sudarė tris ilgalaikės nuomos sutartis (dėl keturių automobilių), o vėliau, klientui išreiškus aiškų pageidavimą, įsigijo automobilius juos nupirkdama iš tiekėjo, t. y. įgijo į juos nuosavybės teisę ir juos perdavė klientams naudoti.

5. Remdamasi nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis, kita proceso šalis padarė išvadą, kad šis verslo modelis iš tikrųjų yra išperkamoji nuoma, taigi, bendrovė faktiškai vykdė išperkamosios nuomos veiklą be galiojančio leidimo.

6. Priešingai kitos proceso šalies požiūri, kuriuo grindžiamas skundžiamas sprendimas, pareiškėja mano, kad nurodyti kitos proceso šalies veiksmai pažeidė pareiškėjos teises, garantuotas Sąjungos *acquis*. Mano, kad Kroatijos Respublika iš viso negalėjo prilyginti veiklos nuomos instituto finansinei paslaugai ir dėl to negalėjo perduoti kitos proceso šalies (HANFA) priežiūrai ne tik veiklos nuomos, bet ir automobilių nuomos paslaugų teikimo remiantis jai *Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga* (Įstatymas dėl Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūros) suteiktais įgaliojimais.

Kroatijos Respublikos teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

7. *Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga* (Įstatymas dėl Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūros) (*Narodne novine* Nr. 140/05, 154/11 ir 12/12) 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdama vykdyti viešosios valdžios įgaliojimus, agentūra gali priimti įgyvendinimo

nuostatas pagal šį įstatymą, kapitalo rinką, investicinius ir kitus fondus, akcinių bendrovių perėmimą, pensijų draudimo bendroves, draudimą ir perdraudimą **ir finansines paslaugas** reglamentuojančius įstatymus ir pagal kitus įstatymus, jeigu šie įstatymai suteikia jai šią teisę.

8. Įstatymo dėl Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūros 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad **siekdama vykdyti viešosios valdžios įgaliojimus, agentūra gali vykdyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytose nuostatose minimų subjektų, kuriems taikoma priežiūra**, ir faktoringo paslaugas teikiančių juridinių asmenų veiklos **priežiūrą**, išskyrus atvejus, kai šias paslaugas teikia bankai, vykdydami registre įrašytą veiklą, ir gali taikyti priemones, skirtas pašalinti nustatytą neteisėtumą ir pažeidimus.

9. *Zakon o leasingu* (Išperkamosios nuomos įstatymas) (*Narodne novine* Nr. 141/13) 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išperkamosios nuomos bendrovė yra Kroatijos Respublikoje įsteigta komercinė bendrovė, **įregistruota teismo registre remiantis leidimu vykdyti išperkamosios nuomos veiklą, kuri išduoda agentūra šiame įstatyme nustatytais sąlygomis.**

10. Pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 4 straipsnio 1 dalį, išperkamoji nuoma yra teisinis sandoris, kuriuo išperkamosios nuomos davėjas įsigyja išperkamosios nuomos dalyką jį nupirkdamas iš tiekėjo ir įgydamas į jį nuosavybės teisę ir leidžia išperkamosios nuomos gavėjui nustatytą laiką naudotis išperkamosios nuomos dalyku, o išperkamosios nuomos gavėjas įsipareigoja mokėti už jį atlygį.

10. Pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį, atsižvelgus į išperkamosios nuomos esmę ir ypatumus, išperkamoji nuoma gali būti finansinė arba veiklos nuoma.

11. Pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį, finansinė nuoma yra teisinis sandoris, kuriuo finansinės nuomos gavėjas finansinės nuomos dalyko naudojimo laikotarpiu moka finansinės nuomos davėjui nuo bendros finansinės nuomos dalyko vertės priklausomo dydžio įmoką, padengia šio finansinės nuomos dalyko nusidėvėjimo išlaidas ir, pasinaudojęs išpirkimo galimybe, gali įgyti nuosavybės į finansinės nuomos dalyką teisę už nustatytą kainą, kuri pasinaudojimo šia galimybe momentu yra mažesnė nei faktinė finansinės nuomos dalyko vertė šiuo momentu, o su finansinės nuomos dalyku susijusi rizika ir nauda yra didžiąja dalimi perkeliama finansinės nuomos gavėjui.

12. Pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 5 straipsnio 3 dalį, veiklos nuoma yra teisinis sandoris, kuriuo veiklos nuomos gavėjas veiklos nuomos dalyko naudojimo laikotarpiu moka veiklos nuomos davėjui nustatyto, bet nuo bendros veiklos nuomos dalyko vertės nepriklausomo dydžio įmoką, veiklos nuomos davėjas padengia veiklos nuomos dalyko nusidėvėjimo išlaidas, o veiklos nuomos gavėjas neturi sutartyje nustatytos išpirkimo galybės, o su veiklos nuomos

dalyku susijusią riziką ir naudą didžiaja dalimi prisiima veiklos nuomos davėjas, t. y. rizika ir nauda veiklos nuomos gavėjui neperkeliamos.

13. Pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį **išperkamosios nuomos veiklą gali vykdyti išperkamosios nuomos bendrovė, nurodyta šio įstatymo 3 straipsnyje**, valstybės narės išperkamosios nuomos bendrovė, nurodyta šio įstatymo 46 straipsnyje, ir trečiosios šalies išperkamosios nuomos bendrovės padalinys, nurodytas šio įstatymo 48 straipsnyje.

Sąjungos teisės nuostatos

14. Pagal SESV 49 straipsnio pirmą pastraipą vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai uždraudžiami. Draudžiami ir apribojimai vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves.

15. Pagal SESV 49 straipsnio antrą pastraipą įsisteigimo laisvė apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 54 straipsnio antroje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams, ir laikantis kapitalui skirtos skyriaus nuostatų.

16. Pagal 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (toliau – Direktyva 2006/123/EB) 2 straipsnio 1 dalį direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusį teikėjų teikiamoms paslaugoms.

17. Pagal Direktyvos 2006/123/EB 2 straipsnio 2 dalies b punktą ši direktyva netaikoma šioms veiklos rūšims: **finansinėms paslaugoms**, kaip antai bankų, kreditavimo, draudimo ir perdraudimo, profesinių ar asmeninių pensijų, vertybinių popierių, investicinių fondų, mokėjimo ir investavimo konsultacijų paslaugoms, įskaitant Direktyvos 2006/48/EB I priede išvardytas paslaugas.

18. Pagal Direktyvos 2006/123/EB preambulės 33 konstatuojamąją dalį, direktyvoje vartojama paslaugų sąvoka apima didelę nuolat besikeičiančios veiklos įvairovę, įskaitant verslo paslaugas, pavyzdžiui, verslo konsultacijas, sertifikavimą ir bandymų vykdymą; pastatų vadybą, įskaitant biurų priežiūrą; reklamą; įdarbinimo paslaugas; ir prekybos agentų paslaugas. Šios paslaugos taip pat apima įmonėms ir vartotojams teikiamas paslaugas, pavyzdžiui, konsultacijas teisės ar mokesčių klausimais; nekilnojamo turto paslaugas, pavyzdžiui, nekilnojamo turto agentūras; statybą, įskaitant architektų paslaugas; prekybos tinklus; prekybos mugių organizavimą; **automobilių nuomą**; ir kelionių agentūras. Ji taip pat apima vartotojams teikiamas paslaugas, pavyzdžiui, turizmo srityje, įskaitant kelionių vadovus; laisvalaikio paslaugas; sporto centrus ir pramogų parkus; ir pagalbos namų ūkyje paslaugas, pavyzdžiui, pagalbą senyvo amžiaus žmonėms, – jei šioms paslaugoms nėra numatyta šios direktyvos taikymo

išimtis. Ši veikla gali apimti paslaugas, kurių teikėjas ir gavėjas privalo būti arti arba dėl kurių gavėjui arba teikėjui gali tekti keliauti, arba kurios gali būti teikiamos nuotoliniu būdu, pavyzdžiui, internetu.

19. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (toliau – Direktyva 2013/36/ES), I priede pateiktas veiklos rūšių, kurioms taikomas tarpusavio pripažinimo principas, sąrašas, o jo 3 punkte nurodyta tik finansinė (o ne veiklos) nuoma.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

29. Nagrinėdamas pirmiau nurodytas teisės normas, *Upravni sud u Zagrebu* (Zagrebo administracinis teismas) pastebi, kad Direktyvoje 2013/36/ES, kuri reglamentuoja kredito įstaigų veiklą, nurodyta tik finansinė nuoma, o veiklos nuoma į ją neįtraukta.

30. Remiantis *argumentum a contrario*, kadangi Direktyvoje 2013/36/ES nurodyta, kad finansinės paslaugos apima tik finansinę nuomą, veiklos nuomai turi būti taikoma Direktyva 2006/123/EB.

31. Iš pirmiau minėtų Direktyvos 2006/123/EB 2 straipsnio ir 33 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad ši direktyva netaikoma finansinei nuomai, bet taikoma plačiam paslaugų spektrui, apimančiam įvairiausias paslaugų rūšis, įskaitant automobilių nuomą, kurią galima laikyti veiklos nuoma.

32. Teismas nurodo, kad iš nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis remiamasi, matyti, kad Kroatijos Respublika (atsižvelgiant į kitos proceso šalies atliktą kontrolę) prilygino veiklos nuomą finansinei paslaugai, nors Sąjungos teisėje nenustatyta, kad ši paslauga yra finansinė paslauga.

33. Teismas nurodo, kad pagal suformuotą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją įsisteigimo laisvės apribojimas, kaip jis suprantamas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 straipsnį, yra kiekviena nacionalinė priemonė, kuri, net jei yra taikoma nediskriminuojant dėl pilietybės, gali apsunkinti Sąjungos piliečiams naudojimąsi steigimo sutartyse užtikrinta įsisteigimo laisve arba sumažinti jo patrauklumą. Šioje konkrečioje byloje nacionalinė nuostata gali neleisti pareiškėjai ir Kroatijos Respublikoje pradėti veiklą siekiantiems asmenims iš kitų valstybių narių vykdyti nuomos arba veiklos nuomos veiklą arba juos nuo to atgrasyti.

Prejudiciniai klausimai

39. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, *Upravni sud u Zagrebu* (Zagrebo administracinis teismas) kyla abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo, susijusių su

tu, ar teisės nuostatos, numatančios *Financijska agencija* (Finansų agentūra) vykdomą veiklos nuomos paslaugų teikimo kontrolę, mažina Kroatijos Respublikos rinkos patrauklumą, kiek tai susiję su naudojimusi steigimo sutartyje užtikrinta įsisteigimo laisve.

40. Siekiant išnagrinėti šį skundo pagrindą, *Upravni sud* (Administracinis teismas), remdamasis *Zakon o upravnim sporovima* (Įstatymas dėl administracinės teisenos) (*Narodne novine* Nr. 20/10, 143/12, 152/14, 29/17 ir 110/21) 45 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 2022 m. balandžio 12 d. nutartimi <...>, sustabdo administracinės bylos procesą ir pateikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar veiklos nuomos ir (arba) automobilių ilgalaikės nuomos paslaugos patenka į Direktyvos 2006/123/EB (paslaugų direktyva) taikymo sritį, kaip nurodyta 2008 m. kovo 13 d. Vidaus rinkos ir paslaugų generalinio direktorato Paslaugų direktyvos įgyvendinimo vadove? Ar veiklos nuomos (bet ne finansinės nuomos) ir (arba) automobilių ilgalaikės nuomos veiklą vykdančias subjektas turi būti pripažįstamas finansų įstaiga, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 26 punktą?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, o į antrąjį – neigiamas, ar *Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga* (Kroatijos Respublikos finansinių paslaugų priežiūros agentūra) (HANFA) suteiktas leidimas vykdyti veiklos nuomos ir (arba) automobilių ilgalaikės nuomos paslaugų teikimo priežiūrą pagal Išperkamosios nuomos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį ir nustatyti šią veiklą vykdančioms verslininkams papildomus reikalavimus ir apribojimus yra suderinamas su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 straipsniu, siejamu su Direktyvos 2006/123/EB 9–13 straipsniais.

3. Ar tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos šioje byloje, kai vienos valstybės narės patronuojančioji bendrovė siekia per savo patronuojamąją bendrovę teikti kitoje valstybėje narėje tokio paties pobūdžio paslaugas, kokias teikia savo buveinės valstybėje narėje, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 straipsnis ir Direktyvos 2006/123/EB 9–13 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos leidžiama nacionaliniame įstatyme (Išperkamosios nuomos įstatyme) nustatyti papildomus reikalavimus ir apribojimus patronuojamajai bendrovei ir dėl to apsunkinti konkrečios veiklos vykdymą ar sumažintų jo patrauklumą?

<...>